У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го ГРУДНЯ 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 23, 1970 No. 234. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 22 грудня 1970

В АМЕРИЦІ

СЕНАТСЬКА ПІДКОМІСІЯ ДЛЯ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ висловила припущення на основі довголітніх студій, що американська політика оточення СССР і комуністичного Китаю нуклеарною зброєю може привести до міжнародної воєнної кризи. Це могло б статись тоді, коли б СССР почав переносити свою нуклеарну зброю та її бази поза свої кордони, в інші країни або океани. Тоді могло б дійти до такого напруження, яке заіснувало під час спроби СССР інсталювати нуклеарну зброю на Кубі.

У ТАСКОНІ, АРІЗОНА, ВІД ВОГНЮ у великому готелі загинули 28 осіб, а 27 були поранені. Поліція припускає можливість злонавмисного підпалу того 11-поверхового модерного готелю, розслідування тривають. Між загинулими було кілька багатих мехіканців, які прибули до Таскону на різдвяні закупи.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ВИЗНАВ за двома совєтськими громадянами офіційно - правний статус, як „уродженців ЗСА". Совєтські піддані Леонід Рігерман і його мати Естер Мішель - Рігерман народились у Брукліні, Н. Й., але потім жили в Совєтському Союзі. Вони домагаються права на виїзд до ЗСА, за що Л. Рігерман вже відсидів тиждень у московській тюрмі. Відколи вони попрохали від Державного Департаменту підтвердити їхнє уроджене американство, обох тих громадян залякує і всіляко переслідує совєтська міліція. Американська амбасада в Москві перебуває теж під постійним наглядом міліції, яка відганяє з-під воріт совєтських громадян.

ВИКРАДАЧІ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ, які із зброєю в руках діставались на Кубу, живуть під кастрівським режимом цілковито ізольовані від світу і ніяк не почувають себе щасливими. Про це повідомив канадійський журналіст Джеймс Рід, який саме повернувся з Куби, де провів п'ять тижнів часу. Американські викрадачі відсепаровані навіть від інших викрадачів різних національностей, бо вони між собою ворогують. Один 18-літній американський студент випав, або ж кинувся сам з 7-го поверху готелю в Гавані, де сконцентровані ті повітряні пірати. Американка Една, дружина одного з викрадачів із Сан Франсіско, американського китайця, повідомила, що її чоловік повісився.

АДМІНІСТРАЦІЯ В СПРАВАХ ХАРЧІВ І ЛІКІВ опублікувала список з 369 аптечних ліків, які не дають жадної користи клієнтам, а деякі з них є навіть небезпечні для здоров'я. Але на підставі опитів виявляється, що багато лікарів далі ігнорують той список, себто поручають хворим ліки, які не лікують нічого. 137 таких „ліків" уже відкликані з [illegible]

ЗАКОН ПРО ПОДАТОК СТАВИТЬ ПІД ЗАГРОЗУ існування вільної високошкільної преси в ЗСА. Та преса при університетах і коледжах повинна або спиратись виключно на оголошення й передплату — тоді керівництво шкіл не зможе їй нічого вказувати, або ж повинна брати субсидії від коледжів — тоді керівництво не дозволятиме їй втручатись у деякі справи. Коли б високошкільна преса перейшла на фінансову підтримку керівництва коледжів, то вона втратила б багато читачів, котрі власне й шукають у таких виданнях „контроверзійних" проблем.

У СВІТІ

У ШВАЙЦАРСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ВПЕРШЕ ЗААТАКОВАНО відому систему суворого засекречування швайцарськими банками щадничих конт. Член парляменту, проф. Жан Зіглер з Женеви, таврував ту систему, яка заохочує складати у швайцарських банках суми тими, що ухиляються платити податки в країнах замешкання, зокрема в ЗСА. Швайцарський міністер фінансів противиться реформі тієї системи, бо така реформа могла б скерувати закордонні капітали до банків в інших країнах.

У РИМІ ПЕРЕБУВАЛА впродовж чотирьох днів, як гість Апостольської Столиці, делегація Найвищої Ради справ Ісляму. Наприкінці її відлету до Каїро проголошено спільний комунікат, який стверджував рішення зберігати постійний контакт між Католицькою Церквою та визнавцями Ісляму.

НА КРЕТІ МІСЦЕВИЙ СУД ЗАСУДИВ 5-ох американців на високі в'язничні й грошові кари за пачкування наркотиків. 29 серпня ц. р. ливанські й грецькі літаки примусили один приватний американський літак, який вистартував з Ливану, приземлитись на Креті, після чого арештовано 4 його пасажирів і пільота, які хотіли перепачкувати до Америки 1.426 фунтів наркотиків. Джана Мура і Кеннета Коннеля засудили на 10 років в'язниці і 50.000 дол., двох інших по 10 років в'язниці і 10.000 дол., а п'ятого на 9 років в'язниці і також 10.000 дол.

В МІСТІ КОЗА НА ОКІНАВІ В ЯПОНІЇ СТАЛИСЯ антиамериканські заворушення, в яких юрба японців підпалила школу і вартівню та знищила 80 автомобілів. Безпосередньою причиною заворушень було поранення одним американським військовим автом одного прохожого окінавця. Американський командуючий генерал Джеймс Лямперт заборонив воякам ходити до того містечка та заявив, що він не стосуватиме ніяких репресій проти учасників тих заворушень. Було кількадесят осіб —— американських вояків і місцевих цивілістів — потурбованих.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД НАРАДЖУВАВСЯ в минулу неділю впродовж двох годин над справою повороту до мирових переговорів з арабами за посередництвом шведського дипломата Гуннара Яррінґа та рішив продовжувати ту нараду в найближчу неділю і щойно тоді вирішити цю проблему. Ізраїль лякається, що він опиниться в тих переговорах у політичній ізоляції і що арабська сторона відкличеться знову до Ради Безпеки ОН, яка з свого боку схвалить несприйнятливу для Ізраїлю резолюцію, а тоді прийшло б до нової війни.

БРИТАНІЯ І ФРАНЦІЯ ПЕРЕВОДЯТЬ досвідні лети з будованим їхніми спільними коштами суперсонічного літака „Конкорд" (Згода). До обох урядів вплинуло дотепер 578 скарг проти страшного гуку, спричинюваного тим літаком, і 332 скарги на відшкодування за понесені шкоди: потріскані від гуку стелі, побитий скляний посуд і т. п. Подібний суперсонічний літак буде будуватись в Америці.

СОВЄТСЬКИЙ „ЛУНОХОД 1" МАНДРУВАВ в минулу неділю впродовж 3 годин і 26 хвилин по Місяці і переборов 1.105 стіп. Совєтський комунікат твердить, що „Луноход" переслав з Місяця на Землю дальші фотознімки з поверхні Місяця.

Найвищий Суд ЗСА підтримує право голосування 18-літніх у федеральних виборах

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗСА заявився під час своєї сесії в понеділок 21-го грудня ц. р. за правом участи 18-літніх у федеральних виборах, але ж водночас визнав неконституційним актом рішення Конгресу про обниження виборчого віку до 18 років у стейтах і льокальних виборах. Разом із цим Найвищий Суд утримав у силі постанови схваленого в 1970 році закону про голосування, які касують дотеперішні обмеження виборчого права, вимоги, щоб виборець жив протягом довшого часу в місці виборів, як також анулював дотеперішні заборони для неписьменних брати участь у виборах. Було прийняте вирішення Найвищого Суду п'ятьма голосами проти чотирьох. У висліді вирішення Найвищого Суду 11.-5 мільйонів американців віком від 18 років матимуть можливість голосувати на Президента і членів Конгресу, крім того, будуть допущені до голосування яких одинадцять мільйонів громадян, які не мали тієї можливости внаслідок вимог, щоб виборець жив на терені голосування довший час, як також один мільйон американців, які були виключені від голосування внаслідок їхньої неписьменности. До рішення Найвищого Суду будуть мусіти достосуватися 47 стейтів ЗСА, в яких досі молоді люди, віком від 18 років не могли брати участи у стейтових і місцевих виборах. 18-літні могли голосувати в цих виборах тільки в трьох стейтах: Аляска, Джорджія і Кентакі. Всі інші стейти мусітимуть змінити свої конституції, щоб дозволити 18-літнім на голосування. Того ж самого дня сенатор Едвард Кеннеді запропонував у Сенаті поправку до Конституції з постановою обнизити до 18 років вік для голосуючих у стейтових і місцевих виборах.

Спричинники видачі Сімаса Кудірки мають податися у відставку; опубліковано докладні дані про перебіг видачі

Вашингтон. — Секретар транспорту Джан А. Волпе відкинув рекомендацію слідчої ради Прибережної Охорони, щоб перевести військовий суд над спричинниками видачі литовського моряка Сімаса Кудірки в совєтські руки, що відбулося 23 листопада ц.р. Був виданий морякам із совєтського корабля Сімас Кудірка внаслідок доручення віце-адмірала Вілляма Б. Елліса і його шефа штабу капітана Флетчера В. Бравна. Обидва ці офіцери, згідно з вимогою секретаря транспорту, мають одержати нагану і податися у відставку. Третій старшина Прибережної Охорони комодор Ральф В. Юстіс, капітан корабля „Віджілант", звільнений із свого становища на цьому катері за те, що перейшов свою компетенцію, дозволяючи совєтським морякам перетягати насилу і брутально Сімаса Кудірку на поклад корабля „Совєтская Літва". Встановлений слідчою радою Прибережної Охорони перебіг видачі Кудірки був такий: Кудірка благав американських офіцерів не видавати його команді совєтського корабля і просив дати йому ножа, щоб він міг покінчити із собою. Два американські моряки силою затримали Кудірку, коли той, щоб оминути видачі, хотів скочити в море. Совєтські моряки кількома наворотами побили брутально Кудірку і товкли його головою об залізні сходи. Американські моряки із залоги катера „Віджілант" дозволили совєтським морякам зв'язати Кудірку, затягти до однієї з кабін і там його важко побити. В одному моменті совєтські моряки накинули були на шию Кудірки шнура, щоб його унепритомнити. Забравши Кудірку із покладу американського катера, вони кинули його брутально уже напів живого на дно їхнього човна і американці цьому спокійно приглядалися. На висловлене капітаном американського катера Юстісом побоювання, що життя Кудірки після видачі в совєтські руки може бути загрожене, віце-адмірал Елліс заявив, що „ми не маємо причини вірити, що таке станеться. Вони не є варвари".

З Америки вимагають припинити дискримінацію української мови в Лондоні, Онтаріо

Чарлзтон, Огайо. — В канадійському місті Лондоні, в провінції Онтеріо, кругло 50 українських студентів провадять вже кількарічні змагання з Російським департаментом Університету Західного Онтаріо за право мати у тій вищій школі окремий акредитований Курс української мови і летератури. Щоб підтримати справедливі вимоги українських студентів і професури в м. Лондоні, проф. Степан Горак, голова Комітету для студій національностей з СССР і Східньої Европи, який працює при Східньо-Іллинойському Університеті, надіслав листа з 15 грудня 1970 р. до керівника Російського департаменту в Лондоні, проф. Р. Нойгавзера. У листі поставлено вимогу припинити політику дискримінації української мови й літератури в тій вищій школі, бо, крім інших важливих причин, у Канаді живе й Канаду будує півмільйона українців, а росіян у тій країні немає і 100 тисяч осіб. Зазначено також, що українська нація нараховує 45 мільйонів носіїв української мови й культури. Покликаючись на повідомлення „Гомону України" з 5 грудня та ін. преси, — окрема вістка була у „Свободі", — проф. д-р С. Горак зазначає, що в Канаді немає місця і не може бути місця Валуєвським вихваткам і ворожого наставлення до української спільноти, мови й культури та що він і його колеги американського університетського Комітету для студій національностей з СССР і Сх. Европи очікують від проф. Р. Нойгавзера вияснювального листа. Копії листа проф. д-ра С. Горака були відіслані також до Ректорату і всіх керівних чинників Університету Західнього Онтаріо в Лондоні.

ЗА РІК КОШТИ ПРОЖИТКУ ПІДВИЩИЛИСЬ НА 7.9%

Ню Йорк. — Бюро Статистики Праці повідомило, що в районі Ню Йорку й північно-східньої частини стейту Ню Джерзі кошти прожитку за 1970 рік підвищились на 7.9%. Щоб родина з чотирьох осіб могла мати середнього стандарту забезпечення, необхідно тепер такій родині мати прибуток річно в 12.134 доляри. Підвищення коштів прожитку на 7.9% виведене з порівняння нинішніх цін та податків з цінами й податками з весни 1969 року.

У ЗАВОРУШЕННЯХ У ПОЛЬЩІ ЗГИНУЛО 300 ОСІБ

Варшава. — У польській пресі нема подробиць минулотижневих заворушень, ані теж не проголошено числа їхніх жертв. Польський уряд засекречує детайлі тих подій. Зате шведський кореспондент Курт Карльсон, який був у Гданську і Гдині на початку заворушень, твердить на сторінках щоденника „Експресен", що згинуло в тих подіях у Польщі в минулому тижні кругло 300 осіб, себто куди більше, ані ж у заворушеннях у Познані в 1956 році, коли-то згинули там 53 особи; внаслідку познанських подій прийшов був до влади Владислав Гомулка, який тепер ту владу втратив. Карльсон твердить, що це була насправжня революція у Гданську й Гдині. З вікна будинку польської комуністичної партії у Гданську вивішено білий прапор і всі, що були в тому будинку, вийшли з нього з піднесиними вгору руками. Викликані проти демонстрантів вояки стріляли в повітря, зате безоглядно поводилися поліціянти, які свідомо стріляли до людей, вбиваючи мужчин, жінок і дітей. Перед входом до порту в Гданську був заякорений совєтський воєнний корабель, але демонстранти встигли спалити в порті один совєтський торговельний корабель. Генеральний секретар компартії СССР Леонід Брежнєв прислав ґратуляційну депешу наступникові Гомулки Едвардові Герикові з висловами надії, що новий провід польської компартії „перебере теперішні труднощі" та з компліментами про „революційні заслуги" польських комуністів. Однак коментатори звертають увагу, що заяви совєтських проводирів не мають ніякого сутнього значення, бо Брежнєв ґратулював був також Александрові Дубчекові, коли той прийшов до влади в Чехо-Словаччині після упадку сталініста Антоніна Новотного, а після того вислав танки до Праги, щоб здавити реформи, що їх проводив Дубчек. Зате комуно-китайські керівні кола використали нагоду польських заворушень для різкого виступу проти „совєтського імперіялізму і модерного ревізіонізму", як винуватців тих подій у Польщі. Керівний щоденник „Дженмінь Джіх Пао" у Пейпінґу назвав східньо-европейські комуністичні країни „бочкою пороху, яка в кожній хвилині може вибухнути" і таврує за це совєтський режим поліційного терору.

ЗСА роблять відповідальною Москву за поведення Східньої Німеччини

Вашингтон. — Становище Совєтського Союзу супроти шикан, що їх східньо-німецькі комуністи стосують супроти комунікаційного руху з Заходу до Західнього Берліну, піддає під сумнів совєтську добру волю осягнути порозуміння в переговорах чотирьох великодержав щодо Берліну — заявив речник Державного Департаменту, Роберт МекКлоскі. Він підкреслив виразно, що Совєти „мають найпершу відповідальність" за поведення східньо-німецьких комуністичних властей. Водночас Роберт МекКлоскі використав нагоду для рішучого заперечення газетних вісток, наче американські керівні кола ставляться неохоче, чи навіть виразно опозиційно супроти східньо-европейської політики західньо-німецького канцлера Віллі Брандта. У минулонедільному „Н. Й. Таймсі" був довгий допис із Бонну на тему такої неґативної постави Америки супроти заходів Віллі Брандта „нормалізувати" відносини із східньо-европейськими комуністичними державами, при чому наводилось там прізвища дорадника президента Ніксона в справах міжнародної безпеки — Генрі Кіссінґера, кол. державного секретаря за Г. Трумана Діна Ачесона та колишніх високих комісарів Америки в Німеччині ген. Лушіюса Клея і Джана МекКлоя. Мабуть у зв'язку з цими дисонансами прилетів до Вашинґтону спеціяльний делеґат канцлера Віллі Брандта Горст Емке, який перевів довгу розмову з Генрі Кіссінґером. Одначково Роберт МекКлоскі від Державного Департаменту у Вашинґтоні, як речник західньо-німецького уряду Конрад Алерс у Бонні запевнили журналістів, що у відносинах між ЗСА і Західньою Німеччиною існує „повна гармонія".

Совєти далі підтримують арабів проти Ізраїлю

Москва. — Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін заявив у привітальній промові до єгипетської делеґації, яка прибула до Москви, що Ізраїль не отримає ніяких концесій за згоду на замирення та що Ізраїль мусить „негайно" підпорядкуватися резолюції Ради Безпеки Об'єднаних Націй з 22 листопада 1967 р., яка наказує відкликання ізраїльських військ з окупованих ним арабських країн. Разом із головою єгипетської делеґації, віце-президентом Алі Сабрі, який здавна має марку твердого совєтофіла, Косиґін таврував Америку за її підтримування Ізраїлю. До совєтської делеґації належить єгипетський міністер закордонних справ Махмуд Ріяд і військовий міністер ген. Мохаммед Фавзі. Вони відбули зараз у першому дні після свого приїзду до Москви нараду з совєтськими проводирями, в якій взяли участь керівна совєтська „тройка" — Микола Підгорний, Леонід Брежнєв і Алексєй Косиґін — та інші високі совєтські урядовці. Алексєй Косиґін заявив, що „ніхто не хоче від Ізраїлю ані його імперіялістичних протекторів миру за всяку ціну". Однак у промові Косиґіна нічого не говорилось про воєнне перемир'я і західні коментатори беруть це за знак, що Москва радше сприяє продовженню перемир'я, яке кінчається 5 лютого ц. р. Але до того часу Ізраїль повинен приступити до мирових переговорів. Це станеться буцім-то 5 січня ц. р.

У Камбоджі йдуть бої з перемінним щастям

Пномпень. — Після двох тижнів комуністичних атак, націлених на відрізання столиці Пномпеню від зовнішнього зв'язку, війська Камбоджі і Південного В'єтнаму перейшли до протинаступу. Вони стараються очистити від ворога шлях від Пномпеню до єдиного морського порту Компонґ Сом, колишнього Сіянуквіль, як одинокого „вікна у світ" Камбоджі, — колись важливого морського шляху постачання для комуністів за володіння князя Нородома Сіянука. Очищено теж шлях на північний схід від Пномпеню до міста Компонґ Чам. Уряд Камбоджі викликав на допомогу собі південно-в'єтнамські війська під командуванням ген. До Као Трі.

СТОРІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ЗАПОЧАТКОВАНО МОНУМЕНТАЛЬНИМ ВИДАННЯМ ХРОНОЛОГІЇ ЇЇ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТИ

Під час відвідин в редакції „Свободи" пані Ізідора Косач-Борисова передає на руки ред. Богдана Кравцева „для найстаршого щоденника" її велику працю: „Леся Українка: Хронологія життя і творчости". На фото (зліва): проф. Іван Замша, пані Ізідора Косач Борисова, ред. Богдан Кравців і пані Любов Дражевська

Джерзі Сити, Н. Дж. — У зв'язку з появою великої 928-сторінкової книги Ольги Косач-Кривинюк п. н. „Леся Українка: Хронологія життя і творчости" що її видано в 100-річчя з дня народження Лесі Українки, редакцію „Свободи" відвідала в понеділок 21 грудня ц. р. рідна сестра славної поетеси і почесний голова Комітету при УВАН у ЗСА для видання цієї книги п-і Ізідора Петрівна Косач-Борисова для вручення одного з перших примірників нововиданої монументальної книги. Прибула у відвідини до редакції п-і Ізідора Косач-Борисова в супроводі дійсних членів УВАН секретаря Комітету видання Любови Дражевської та секретаря Управи УВАН у ЗСА і технічного редактора книги проф. Івана Замші. Вручаючи Редакції оправлений примірник виданої праці її ж сестри Ольги, із присвятою „Найстаршому щоденникові „Свобода", п-і Ізідора Косач-Борисова заявила в дальшій розмові, що вона дуже щаслива, що цю вийняткової вартости для вивчення життя і творчости Лесі Українки книгу пощастило видати по багатьох роках праці й заходів. Стверджуючи, що кошти на видання були зібрані серед українців, які живуть поза межами України шляхом збірок й індивідуальних пожертв, вона з особливою вдячністю відзначила активну участь у збиранні коштів й організації передплат на книжку українських жіночих організацій, а найбільше Союзу Українок Америки, як також Української Вільної Академії Наук з видавничого Фонду якої, створеного за заповітом Миколи Пелехатюка, були покриті додаткові кошти видання. З вдячністю відзначила пані Ізідора Косач-Борисова та-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Українська Різдвяна програма в Ню Йорку

Відділи Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України метрополії Ню Йорку уладжують Різдвяну радіопрограму призначену для полонених у Північному В'єтнамі, для всіх вояків у Південному В'єтнамі та для політичних в'язнів у Совєтському Союзі. Дня 27 грудня о год. 4-й по пол. перед катедрою св. Патрика в Ню Йорку відбудеться концерт українських колядок, на 5-й евню. Співатиме репрезентативний хор „Думка" під диригуванням проф. О. Берника і хор Осередку СУМА „Жайворонки" під диригуванням інж. Р. Степаняка. Відразу після концерту буде відправлена в катедрі Служба Божа на ту інтенцію, співатиме хор з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, під диреґентурою М. Добоша. Богослуження буде передаватись через телевізію і радіо. Українське громадянство, зокрема молодь, запрошується взяти масову участь.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УКРАЇНСЬКИЙ РІЗДВЯНИЙ КОНЦЕРТ ЧЕРЕЗ РАДІО

Баффало, Н. —. Керівник щоденної Української Радіогодини п. Василь Шарван повідомив, що в середу 6-го січня 1971 р. відбудеться двогодинна українська різдвяна передача через радіо ВНЛД, з якого вже 20 років провадяться ті українські програми. Концерт українських колядок буде супроводжуватись поясненнями англійською мовою про наші Різдвяні традиції і звичаї.

ДВІ ДОПОВІДІ В УВАН У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У неділю 27-го грудня о 4-й г. по полудні відбудеться в залі Української Вільної Академії Наук при 206 Захід 100 вул., з рамени літературознавчої секції, доповідь п-і д-р Марії Овчаренко на тему „Два Дон Жуани — дві ідеї" — про „Кам'яного Гостя" Пушкіна і про „Камінного Господаря" Лесі Українки. У понеділок 28 грудня там же, о 7-й вечора, д-р Яків Гурський прочитає доповідь на тему „Фонетичні особливості українських патронімічних прізвищ у 14 - 17 сторіччях".

ЩЕ ПРО ЗБОРИ ОКРУГИ УНС У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

В обширній вістці про цьогорічні Загальні Збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу у Філядельфії пропущено через недогляд ім'я та прізвище п. Івана Даньківського, якого перевибрали делеґати Відділів одноголосно на пост касира нової Окружної Управи. Касиром Окружної Управи був п. Іван Данківський вже повних шість років і цього року вже сьомий раз він вибраний на цей відповідальний пост Управи Філядельфійської Округи.

„СВОБОДА" У РІЗДВЯНОСВЯТОЧНОМУ СЕЗОНІ

Як у минулому, так і цього року „Свобода" відзначить свята Різдва Христового за новим і старим календарними стилями випусками святочних чисел, а з датами Різдва 25-го грудня 1970 і 7-го січня 1971-го року не появиться, як і не появиться з датою Нового Року 1-го січня 1971.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ювілей НТШ

Загальні Збори Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці, які відбулися в Ню Йорку 19 грудня ц. р., актуалізували багато проблем, тісно пов'язаних не тільки з тією нашою найстаршою і найбільш заслуженою для української науки установою, але взагалі з українським вільним науковим світом, його станом і його завданнями. Вказувано там на різні світла і тіні. Диспропорція між числом українських науковців та якістю їхньої наукової продукції, — пасивність більшости членів НТША, — конечність і труднощі притягання молодих учених, — проблема англомовних видань, — брак фондів на видавничу працю, — це тільки кілька із заторкуваних там питань. За найактуальнішу з-поміж них можна вважати потребу гідного відсвяткування 100-річного ювілею НТША в 1973-му році.

Добігає 100 років з того часу, як в дні 11 грудня 1893 року засновано у Львові Наукове Товариство ім. Шевченка, яке відіграло у нас ролю не тільки першої наукової Академії Наук, але й включило українську науку в річище науки західних культурних народів. Відновлене у вільному світі НТШ поставило собі за завдання виповнити ту цілину, яку створила совєтська окупаційна влада в Україні: видавати твори, недопускальні на рідних землях, та спростовувати у тих творах фальші про Україну, ширені казьонними науковцями - пропагаторами. Очевидно, ця праця йшла б куди гладше, краще та в ширшому об'ємі, якби не та сама болячка, що її відчувають Український Конгресовий Комітет, ЗУАДК чи Секретаріят СКВУ: брак фондів.

На суботніших зборах слушно звертали увагу, що збірка фондів на наукову установу не може бути надто популярною й апелювати до почувань. А втім, в американсько - українській громаді напевно знайдеться досить одиниць, які зрозуміють, що треба вможливити НТШ, щоб із нагоди 100-річного свого існування воно видало двомовну свою історію, щоб видало один-два твори тривкої вартости та відбуло науковий з'їзд. Це шляхетна і добра справа не тільки тієї одної установи і її членів, але й цілої вільної української спільноти.

Провал Гомулки

Диктатура — це нібн правління „твердої руки". Всесвітня історія показала, що цей на перший погляд найгрізкіший режим, що спирається на збройній силі, на поліції та на монопольній урядовій партії — насправді режим найслабший. Владислав Гомулка ще в п'ятницю минулого тижня був диктатором комуністичної Польщі — в суботу вночі перестав бути ним і став нічим, а невідомо, чи за кілька тижнів не опиниться перед судом за „зраду".

Упадок Владислава Гомулки пригадує істину, що несподіванка є реальним політичним чинником, з яким треба завжди рахуватися. У цьому й несподіванка, що не відомо, коли вона станеться і з якого приводу. Але обов'язково станеться, бо це є один із неписаних законів історії. Ленін і його колеги в Швайцарії ще за кілька днів перед вибухом революції в Петрограді у 1917 році не сподівалися її. І хоча від початку цього сторіччя міжнародна атмосфера згустилась, ніхто не міг передбачити, що сербський студент Принціп застрелить у Сараєві Франца Фердинанда та його дружину, і що це вбивство стане камінчиком, який зрушить лявіну першої світової війни. Такою несподіванкою були минулотижневі голодові заворушення в Польщі, які зараз же втратили свій економічний характер, набувши характер політичний: палення домівок компартії та совєтського консуляту в Данцігу.

Польща між Східньою Німеччиною і російсько - большевицькою імперією перебуває в особливо трудній і трагічній позиції. Поляки свідомі того, що вони залежні від волі Москви, тим паче, що на території Польщі все ще стоять три панцерні дивізії. Але совєтським вояка́м заборонено показуватися на вулицях польських міст, бо Москва здає собі справу з того, що поляки в масі ненавидять однаково комунізм, як і Росію. Польські комуністи є насправді націонал - комуністами і таким був теж Владислав Гомулка. Він умів лявірувати між „братерською приязню" з Москвою і польським націоналізмом. Але нічого йому не допомогли ані протекція Москви, ані відносна популярність в Польщі. Полетів, коли настала пора для кінця його диктатури. Невідомо, як довго протримається його наступник Едвард Герек, але упадок Гомулки став ще одним мементо для володарів Кремлю: виб'є історична хвилина, і з будь-якої, тепер не передбаченої причини провалиться диктатура большевиків, наче її ніколи не було.

В. Ткач

ЧИ МОЖЛИВІ РЕВОЛЮЦІЇ В КОМУНІСТИЧНИХ КРАЇНАХ?

Що робилось приблизно від 14-15 до 19-го грудня ц. р. в Польщі? Чи це були тільки більш чи менш сильні робітничі заворушення, чи, може, початок таких подій, яким можна дати назву революції?

У різних, переважно портових, містах, як спочатку Гданськ і Гдиня, а потім Щецін й деякі інші, вибухли робітничі страйки й демонстрації, які супроводились підпалюванням урядових і партійних будинків, розбиванням і грабунком крамниць з харчами й одягом. Поліція, а в деяких випадках і військо, стріляло на демонстрантів. Були забиті і поранені. Цікаво, що в демонстраціях брала участь молодь, майже діти. Непорядки у названих містах були тільки місцевими заворушеннями, які все таки мали дуже поважний характер. Якщо неспокій перекинувся б до інших польських міст, насамперед до столичної Варшави, то це, либонь, було б початком справжньої революції.

Чужинецькі коментатори вважають причиною вибуху демонстрацій нерозважний крок польського комуністичного уряду, який саме перед Різдвом підвищив ціни на харчові продукти — м'ясо, хліб, молоко та на одяг і взуття, обнизивши одночасно ціни на радіоприймачі, телевізори, машини до прання, які, одначе, взагалі недоступні для заробітних платень робітників і пересічних урядовців.

Проте, треба вважати, що піднесення цін — це тільки привід, а не причина до заворушень. Причини треба шукати в антикомуністичних та антирежимових настроях широких мас польського населення. Як повідомляють наочні свідки, насамперед один шведський журналіст, робітники, демонструючо проти піднесення цін, підпалювали партійні і поліційні будинки, підносили антикомуністичні гасла, з яких ясно проглядало негативне наставлення до комуністичної партії й комуністичного проводу сучасної Польщі. И коли польський уряд обвинувачував у демонстраціях „антиробітничі" і „злочинні" елементи, вказуючи на грабунки крамниць, то на це робітники відповідали хорами, що це їхні, робітничі демонстрації, а не якихось „злочинних" е л е м ентів. Щодо грабування крамниць, то їх треба вважати за спонтанну реакцію деяких молодших і запальніших демонстрантів, які реагують на піднесення цін так: уряд підвищив ціни на товари найпершої необхідности, то ми самі заберемо ці товари, щоб не платити за них ціни, які для нас недоступні...

Що сталося б, якби заворушення набрали розміру справжньої революції? Якби, скажімо, військо відмовилося стріляти на демонстрантів або й прилучилося до них? Очевидно, тоді почали б діяти совєтські танки, які стаціонують недалеко, і революція була б утоплена в морі народної крови... Це та безнадійність перспективи революцій, яка стримує народні маси в Польщі, й в і н ш и х о к р е м и х країнах, як Чехо - Словаччина, Угорщина тощо, скинути шляхом революційних повстань накинуті їм силою антинародні комуністичні режими. І в цьому парадоксальність становища: комуністичні революції, підсичувані ззовні, тобто з СССР, мають деякі шанси на успішне завершення, бо їм з допомогою приходить відразу ж Москва — допомагаючи зброєю, інструкторами і т. д. Революції ж у країнах з комуністичними режимами, хоч їх ненавидить більшість народу, не мають перспектив, бо... демократичний Захід боїться дати народним масам цих країн хоч якунебудь допомогу...

Отже, теоретично революції в країнах з комуністичним режимом — можливі. Вони напевно скрізь перемагали б, якби мали проти себе лише свої власні комуністичні проводи. Але цим проводам патронує Москва. Бож можливою була революція на Угорщині в 1956 році, і її здушено тільки совєтськими танками. Тоді починалися революційні події також у Польщі та в Східній Німеччині, але приклад розгромленої Угорщини та фальшиві обіцянки т. зв. „поміркованих" комуністів, як Гомулки в Польщі, стримали ці революційні події. Була можливою „весна", тобто своєрідна „мирна" революція в Чехо - Словаччині, але вона скінчилася інвазією совєтського війська.

Щодо України й інших т. зв. республік, які належать до СССР, то там становище тяжче щодо у с п і шности будь - яких революційних повстань. Бо в сателітних країнах існує власне військо, навіть власна поліція, хоч і під комуністичним проводом, у кожній з цих країн. В Україні і в інших неросійських республіках СССР все військо і ввесь поліційний апарат знаходяться в руках окупанта.

Чи з наведених міркувань означає, що в країнах, що перебувають під „зверхністю" Москви, неможливі всякі революції, і тому треба, мовляв, піддатися долі й спокійно приглядатися, як Захід допомагає своїми господарсько - т о рговельними зносинами з СССР фактично зміцнюватися цьому останньому? Аналізуючи це питання, видається, що на дальшу мету ствердити безнадійність революційних рухів у комуністичних країнах таки не доводиться.

Поперше, якщо комуністична система, на що є дані, буде далі захитуватися в самому СССР й ослаблювати його, а спроби революційного знесення опіки Москви будуть далі повторюватися, то може прийти такий момент, коли Москва буде не в стані прийти з допомогою своїми танками комуністичному проводові в тій чи іншій підневільній країні.

(Закінчення на стор. 3-ій)

НА УКРАЇНСЬКОМУ КІНОЕКРАНІ

НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ...

У неділю 12 грудня ц. р. перед театром „Академі" на 14-ій вулиці в Ню Йорку ціле пополудне стояла черга людей, мов на різдвяну програму до Редіо Ситі. Тільки під Редіо Ситі всі люди, в тому числі і „русини", стоять спокійно і здисципліновано, а тут вони штовхалися й пхалися.

У черзі тільки й мови що про фільм „Ніколи не забуду". Одні висловлюють заздалегідь сумніви, базуючи їх на споминах про „Жорстокі світанки", інші, покликаючись на „Свободу" і враження своїх кумів та сватів, що вже бачили фільм в Ірвінгтоні, розпливаються в захопленні.

Я стараюся не підпасти під суґестії ні одних ні других. І нарешті, після 45-хвилинного стояння в черзі, входжу до вщерть виповненої залі. Фільм уже почався, і першого, кого я бачу на екрані, це Юрко Денисенко в парадному мундирі (?) канадійського капітана летунства.

Зміст фільму такий: навесні 1945 року над українською територією німці збивають канадійський літак. Летун, Петро Сокіл, українського походження канадієць, стрибає з літака. Його рятує українська партизанка Оксана і заводить на місце постою повстанців. Він не тільки вперше бачить українських повстанців, він ніколи про них не чув. Він розуміє, що повстанці борються проти німців, але ніяк не може зрозуміти, що вони борються також проти большевиків, союзників західнього світу. Щойно побувавши в руках одних й других, він зрозумів суть боротьби і рішуче став по боці українських повстанців.

Історія вигадана, побудована з метою показати справжню боротьбу наших повстанців. Історія недавнього минулого, до болю знана, не забута і часто пригадувана живими свідками та учасниками тієї боротьби.

Я приготована на зворушливі переживання. Але в міру того, як перед моїми очима розгортається акція, відчуваю, як у мене холоне серце. Мене огортає якась дивна штивність. Я щораз пильніше вдивляюся в екран і починаю шукати причин такої моєї реакції. І я відчуваю, що ця штивність передається мені акторами. Вони чомусь звучать неприродно, хоч властиво, враховуючи, що це переважно аматори, які подеколи трохи кращі, трохи гірші, все ж таки досить добрі.., О, я вже знаю! Боже, де Степан Любомирський чув, щоб справжні люди в житті, в аналогічних ситуаціях так говорили? Чи С. Любомирський, маючи перед собою ранену людину, сказав би: „він ранений, де лікар?", чи: „треба конче покликати лікаря, він тяжко ранений, може вмерти!" Не цитую докладно, може речення було збудоване трохи інакше, мені йдеться лише про довжину репліки, а вони всі були на таку манеру. Кожна репліка була така, мовби автор сценарію боявся, що глядач може її зрозуміти інакше. Та такі діялоги й монологи звучали б фальшиво не тільки в устах аматорів, але й в устах Юла Бренера і Софії Лорен.

А пощо стільки декляративности і крилатих слів? Пощо говорити: ми боремось, ми поборемо, про нас довідається світ, ми герої, ми не загинемо, ми загинемо, але на наше місце прийдуть інші і т. д.? Чи фабули і акції не вистачає, щоб глядач сам це зрозумів?

На жаль, і фабули і акції, мабуть, було замало, і тому авторові сценарію не залишилося нічого іншого, крім деклярaтивности, крилатих слів і трафаретности.

А що автор сценарію не старався нам показати за неповних дві години: і різницю між СС'ами і вермахтом... і різницю між енкаведистом москалем і малоросом... і проблему жидів... і звірства німців і большевиків... і підпільну сітку місцевих купців... і кохання... і залицяння... і гуманність західньої людини.

Я не виключаю, що це все можна вмістити в один сценарій, але чи своїми засобами деклярaтивности і нежиттьово створеними ситуаціями він розв'язав проблему?

А тепер подивімся, що зробили режисери.

Подивімся на чистенькі й випрасувані мундири повстанців, на чудові, навіть не заболочені чоботи (ах, ті чоботи, скільки ж то було справжніх повстанців, що з їх чобіт тільки й слави було, що халяви), на „міні" головної героїні, на її беретки, що кольором пасували до светерів, або спідничок, на жакети, мов від Сакса на П'ятій евеню, на гуцулок у строях, мабуть, з квартету „Верховина", на партизанку чи не-партизанку в народному строї з рукавами метрової ширини і не менш широкою вишивкою, що, мов на образі Кричевської, сидить над потічком... на раненого Сокола, у якого вже в стадії видужування через перев'язку спливає кров... на закладників, що їх ведуть на розстріл з майже однаковісіньким гримом на обличчях... на черевики на закаблуках-шпильках „балерини" на столі... на матір синів - закладників...

Запитаємо панів режисерів, як повелася б мати кожного з них в такій ситуації. Чи коли б їй переказали, що її синів схопили і ведуть на розстріл, вона мала б час лізти до скрині і витягати з неї святковий одяг?..

У реклямних оголошеннях хтось порівняв цей фільм з голливудською продукцією. А всі ми добре знаємо, що не всі голливудські продукції на висоті. Голливудської продукції був теж „Тарас Бульба", і багато між нами, українцями, було таких, які казали, що режисер спотворив образ козацтва і Бульби, і що це спотворення не врятувала навіть знаменита гра Юла Бренера. Ми обурювалися, що голливудські режисери не запросили собі компетентних дорадників.

А чи так тяжко було режесерам фільму „Ніколи не забуду" поспитати справжніх повстанців (вони серед нас є), як дійсно виглядали життя і боротьба в партизанці?

Але мушу теж об'єктивно сказати, що фільм знайшов свого глядача. Я з багатьма знайомими дискутувала про нього. Дуже багато з них погоджувалося зі мною, але було багато й таких, які вважають, що не слід критикувати фільм, бо, мовляв, для нас, українців, дуже добрий. А досить багато моїх знайомих щиро захоплювали с я фільмом і, щиро дивуючись сказали мені: „Як ви це все побачили? Я того не бачив. Я ніколи не звертаю увагу на деталі!"

Я маю свою думку про деталі. Кожний твір складається з деталів.

Висловлюючи ці критичні зауваження, я далека від того, щоб зневохотити ентузіястів українського фільму. Український фільм дуже потрібний, і розпочате діло треба конче продовжувати. Треба лише уважніше, дбайливіше ставитися до праці, і розраховувати не на т о г о глядача, який „того не бачить", а на того „вредного", що все побачить! А фільм попри всі недомагання має теж елементи позитивні, і тому, при більшій уважності, можна було б осягнути багато кращі ефекти.

Ніна Ільницька

ПРАВДА, ЯКОЇ НЕ МОЖНА ЗАБУТИ

Йдуть вулицею подруги з „добрих", давніх гімназійних часів.

— Може таки треба було взяти авто? — по хвилі Люба.

— Теж вигадала! — підсміхається Надя. — Хіба ж ми вже такі старі, щоб не пройти кілька бльоків пішки? А втім, хто з нас колись у Перемишлі їздив до кіна автом?

Обидві всміхаються усмішкою пройденої молодости. В це недільне пополудне вирішили пригадати собі давні часи і вибрались до кіна.

Люба і Надя йдуть подивитися на у к р а ї нський фільм. Не імпортований, а створений власними, рідними еміграційними силами. Український фільм продукції „КАНУКР", що зветься „Ніколи не забуду". Фільм, створений людьми, які хочуть показати нам, нашим дітям і напевно теж чужинецькому світові непідфальшовану правду про Україну. Правду, якої багато чужинців не знає, бо їхні відомості про український нарід походять із ворожих українській справі джерел.

З першого сеансу виходить численна громада. Знайома старша пані держить при очах хусточку. Не треба питати, чому. Син цієї пані згинув у рядах Української Повстанчої Армії. А фільм про боротьбу цієї армії розказує...

На залі багато молоді, на чужині народженої, що про Україну знає тільки із розповідей батьків. Їм теж цікаво побачити, що діялось у тій батьківщині, де ніколи вони не були, коли їхнім батькам було стільки років, що їм тепер, у жорстоких роках другої світової війни. Їм цікаво ближче запізнатися з героями легендарної УПА, про яку вони чули, але ясного уявлення не мають. Відомо ж — людині легше повірити в те, що побачить власними очима...

І ось на екрані Україна і її нарід, здавлений поміж двома нелюдськими насильствами — тих із свастикою із Заходу, і тих з червоною зіркою зі Сходу. Жорстокість одних і других однакова. І ті зі свастикою, і ті із червоною зіркою нищать українську людину, щоб терором залякати і відібрати всяку силу спротиву.

Та спротив, чи може конечність збереження народу за ціну власного життя, чи може стійкість тих, що не хочуть бути рабами — зрушує до боротьби підпільну Армію. В ній, поруч інтеліґентів, звичайні хлопці із села, поруч сивіючих голів — дитячі, поруч чоловіків — молоді дівчата, такі, як героїня фільму Оксана, Марійка чи Галя. Поруч старенького українського священика, що скріплює душі — молодий лікар, жид, що лікує покалічені, поранені тіла. Проти енкаведівського й ґестапівського садизму — бравурна жертвенність вояків - повстанців. Попри ідилічну красу рідних гір — бездонна трагедія матері, якій ґестапівець дозволяє вибрати поміж двома засудженими на розстріл синами. Синами, що не виросли ще з дитячих років. І поруч дантейських сцен, від яких холоне кров — невмирущий український гумор — дотеп і усмішки у к р а їнського Швейка - Гикала.

Та може найглибше торкається думка постаті героя фільму — капітана канадійського летунства, що з примхи долі попав поміж повстанців. Він — українець, але народився в Канаді. Досі не міг розуміти, чому Совєтський Союз — такий самий ворог України, як гітлерівська Німеччина. Він не розуміє доти, аж поки на власні очі не побачить і не переконується, що ті з червоною зіркою такі ж самі вороги, як ґестапівські опричники, аж поки не понесе на руках мертве тіло коханої, вбитої совєтами, дівчини... І коли він повернеться у вільний світ, він ніколи не зможе забути ані терпінь рідного народу, ані його боротьби за волю.

Прекрасний, зворушливий і високомистецький фільм „Ніколи не забуду" — треба побачити, треба, щоб побачили його наші діти. Бо в ньому показана саме та правда про Україну і про її нарід, якої ніхто у вільному світі не сміє ніколи забути.

Леся Лисак

ТРАГІЧНО ЗАГИНУВ КАПІТАН

Серед невідомих обставин, в океані, „під час виконання службових обов'язків 9 грудня трагічно загинув капітан — директор антарктичної китобійної фльотилії „Совєтская Украина" Борис М. Моргун". Київська „Радянська Україна" з 12 грудня подала, що він народився 1923 р. в с. Лиґівка на Харківщині та що дійшов від курсанта до капітана-директора китобійної фльотилії, яка вибиває китів у холодних водах і яка має за свій головний порт місто Одесу. Фльотилія завжди перевиконувала норми, Б. Моргун мав багато орденів. Подробиць загибелі не подано.

І. Вовчук

„І ПОВЕРТАЄТЬСЯ ВІТЕР НА КРУГИ СВОЇ"

(2)

„Новий закон про працю", як називають популярно „Основне законодавство", є одним з тих рішучих заходів. В 107 статтях антиробітничого закону узаконено і деталізовано ті заходи. Ними управнюється всемогутність підприємця-держави, в практиці партійної кліки, і повну беззахисність та безправство робітників і службовців. Для селян те зроблено сталінською колективізацією, рабство якої брежневський статут колгоспу доповнив і закріпив новим статутом в минулому році.

В „Новому законі про працю" для робітників і службовців встановлюється, як то було на початках капіталізму, систему „штрафів" за різні порушення дисципліни і недостатню пильність під час праці. За особливу пильність вводяться винагороди (подачки), проти чого свого часу так обурювались і борoлись марксисти.

Наче на глум над законодавцями, видання драконівського „закону" збіглося з 150 річницею народження Енгельса, який у передмові до своєї праці „Становище робітничої кляси в Англії" писав, що в ній „найгостріше показано соціяльне лихо" першої половини XIX ст." За висловом Леніна названа праця „стала жахливим обвинуваченням капіталізму і буржуазії". („Комуніст", ч. 16, 1970).

Від тих часів у капіталістичному світі сталися великі зміни. В ЗСА зорганізоване робітництво з д о помогою професійних організацій стало заможнім суспільним шаром. Велика частина юнійних робітників заробляють не менше від фахівців з високою освітою. Разом із змінами економічного стану в житті робітництва прийшли зміни цілого соціяльного укладу. Робітництво поруч з фармерами (незначний у відсотковому відношенні, але заможній шар населення, що повністю забезпечує ЗСА, а почасти й інші країни продуктами х а р ч ування) стало найстійкішою (консервативною) силою в країні.

В СССР після 53-річної будови соціялізму за ленінсько-сталінськими законами робітництво („головна сила в будові комунізму"), а раніше селянство, новим законом ставиться в умови далеко гірші, як були в першій половині XIX ст.

Чи треба більшого обвинувачення системи великодержавного імперського соціялізму, яка, заплутавшись у плетиві національних, соціяльно-політичних і економічних протиріч, шукає виходу в антиробітничому законі? „Новий закон" є найсуворішим вироком історії для того соціялізму всевладної партії, яка будує вавилонську вежу, від Леніна почавши, а на Брежневі скінчивши.

З підприємцями минулого століття робітники могли боротись і обороняти свої інтереси. Об'єднувались у корпоції, спілки і з допомогою страйків домагались свого. А проти жорстоких підприємців, навіть у капіталістичній Росії, знаходили якусь оборону в судах і органах державної влади. При збудованому імперському соціялізмі все те відібрано від робітництва. Ніякого впливу на всемогутнє партійне керівництво немає. Воно само собі закон. А міт про будівництво комунізму, яким заслоняється поневолення Москвою націй, став зачарованим колом: виробляти більше, щоб було що споживати, а споживання обумовлює виробництво.

В тому сатанинському колі підприємець-держава матеріяльне перетворює в самоціль імперського соціялізму, в його змагові з капіталістичним світом. Найгіршим в тому колі є калічення людей. Гонитва з допомогою урядових погоничів і всіх інформаційних засобів, що діють в тому напрямі безугаву, приглушує людину, перетворюючи її на додаток економічних і господарських плянів. Тільки при такій системі міг з'явитись драконівський протиробітничий закон, що, на мою думку, є провісником нового курсу партії.

Одною з багатьох прикмет його є те, що Верховному Совєтові доповідав про затвердження виробленого закону не міністер і не голова Держпляну, а один з керівників імперських профспілок — секретар ВЦСПС Прохоров. Ззовні виглядає так, що нового закону домагаються робітники і службовці. А слухняний т. зв. парлямент пішов їм назустріч і оформив їхнє бажання в законі про працю. Це так нагадує сталінські часи! В напівголодній країні скрізь черги за продуктами, а через гучномовці зранку й до ночі диктор горланив: „Жити стало краще, жити стало веселіше!"

Нині таких черг майже немає, але країну трясе лихоманка с о ц і я лістичного змагання. Інформаційні засоби (преса, радіо, телевізія — все контрольоване державою) безугаву вимагають підвищення продуктивности праці, дисципліни праці і послуху, бо державна партійна кліка, борючись між собою за владу, вимагає „прискорення темпів розвитку і підвищення ефективности виробництва, як основи суспільного прогресу („Р. У.", 12. 4)."

Прохоров, д о п овідаючи про проєкт закону, підкреслив, що „новий закон має сприяти невпинному зростанню продуктивности праці і скріпленню трудової дисципліни". І тут же додав, що „радянське з а к онодавство про працю є важливим інструментом в руках держави". З його допомогою монопольний підприємець-держава, тобто олігархічна верхівка партії, посилить визиск, змушуючи робітників і службовців до максимальної інтенсивности при мізерній оплаті праці.

Як на велике досягнення Прохоров вказав на „збільшення мінімального розміру заробітної платні до 60 крб., а для деяких категорій робітників — до 70 крб. на місяць". Це за 164 годині праці (при 41-годинному тижневі), або біля 37 копійок на годину. Максимальний розмір заробітної платні кваліфікованих робітників досягає 120 крб. на місяць, або біля 74 копійок на годину. Заробітну платню робітника в царстві совєтського соціялізму за новим законом годі порівнювати з платнею юнійного робітника в ЗСА, де заробляє він за годину 2-3-4-5 долярів. Середній заробіток залізничника до останнього страйку хитався між 3.45 і 3.60 за годину.

За цю мізерну платню в СССР новий закон вимагає від робітників „беззастережного виконання трудової дисципліни і в и к о н ання встановлених д е р ж а в о ю норм праці". Закон забороняє „будь-які дії, що завдають шкоди для держави", і встановлює грошову кару за будь-яку шкоду, завдану робітником підприємству. Формула гумова, вона надає права підприємцеві-державі карати робітників не тільки за матеріяльні збитки, а й за дії чи вчинки, що є не в інтересах держави-підприємства. Драконівська формула.

(Далі буде)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

ПЕРЕДОВІ ГРОМАДИ У ЗБІРЦІ УНФОНДУ УККА

Неповні два тижні, що залишилися до закінчення цьогорічної збірки Національного Датку, вирішать остаточні висліди жертвенности наших передових громад в ЗСА. Місяць грудень від ряду літ був все найкращим місяцем у збірці. Так наприклад, в 1966 році було зібрано в грудні — 21,842.00 дол., а в 1968 році — 31,724.00 дол.

В половині грудня ц. р. Відділ УККА у Філядельфії, Па. осягнув суму: $9,245.00, що перевищило на тисячу долярів цілорічну суму 1969 року $8,220.00. Головою Відділу УККА у Філядельфії є д-р Іван Скальчук і референтом УНФонду — інж. Тихон Тищук.

Також вже перевищив цілорічну суму минулого року Відділ УККА в Сиракюзах, Н. Й., що зібрав $2,740.-00, а за весь 1969 рік було зібрано: $2,476.00. Головою Відділу УККА в Сиракюзах є д-р Микола Богатюк, скарбником — п. Зіновій Евчук та другим містоголовою — інж. Лев Соснович, які спільно переводять збірку.

Перед у збірці УНФонду веде і Відділ УККА в Рочестері, Н. Й. — $2,260.00 та Відділ УККА в Гартфорді, Конн. — $2,256.00, які вже виповнили суму минулорічної збірки. Референтом УНФонду в Рочестері є п. Микола Гудзоватий, а в Гартфорді успішну збірку переводять молодий енергійний голова Відділу п. Ярослав Лучкань та його заступник по УНФонду п. Яків Полюга. Треба ще підкреслити відмінну працю референта УНФонду Відділу УККА в Елізабеті, Н. Дж. п. Михайла Хитри.

Остаточні висліди у збірці Національного Датку будуть представлені в кінці цього 1970 року, коли будуть одержані зібрані суми від всіх Відділів УККА. Канцелярія УККА просить всі Відділи ще до Нового Року прислати належні звіти збірки на УНФонд.

Окремі Різдвяні і Новорічні поздоровлення від Екзекутиви УККА пересилаються всім жертводавцям з подякою за їхні вплати.

ВИКАЗ ПЕРЕДОВИХ ГРОМАД В ЗСА, ЯКІ СКЛАЛИ НА УНФОНД $300.00 АБО БІЛЬШЕ
(Стан на 15 грудня:)

		1970 р.	1969 р. (для порівняння)
1. Філядельфія, Па.		$ 9,245.00	$ 6,627.00
2. Ню Йорк, Н. Й.			
Метрополітальний:	$ 5,173.00		
Бруклин . . . . . :	1.603.00	6,776.00	8.160.00
3. Нюарк - Ірвінгтон, Н. Дж.		2,750.00	4,043.00
4. Сиракюз, Н. Й.		2,740.00	1,756.00
5. Чикаго, Ілл.		2,710.00	4,474.00
6. Дітройт, Міш.			
Схід і Гемтремк:	$ 1,590.00		
Метрополітальний:	815.00	2,405.00	4,098.00
7. Рочестер, Н. Й.		2,260.00	2,090.00
8. Гартфорд, Конн.		2,256.00	1,948.00
9. Джерзі Ситі, Н. Дж.		2,215.00	1.401.00
10. Ню Гейвен, Конн.		1,870.00	1.477.00
11. Янгставн, Огайо.		1,610.00	358.00
12. Клівленд - Парма, Огайо		1,448.00	2.074.00
13. Виллиментик, Конн.		960.00	1,010.00
14. Елизабет, Н. Дж.		932.00	917.00
15. Бриджпорт, Конн.		816.00	885.00
16. Трой, Н. Й		811.00	636.00
17. Бостон, Масс.		810.00	830.00
18. Ню Брансвік - Бавнд Брук, Н. Дж.		767.00	537.00
19. Пассейк - Кліфтон, Н. Дж.		686.00	767.00
20. Мінneаполіс - Ст. Пол, Мінн.		672.00	1.005.00
21. Амстердам, Н. Й.		666.00	503.00
22. Бінгемтон, Н. Й.		645.00	655.00
23. Милвокі, Віск.		624.00	689.00
24. Трентон, Н. Дж.		498.00	453.00
25. Сан Франціско, Каліф.		488.00	743.00
26. Йонкерс, Н. Й.		472.00	379.00
27. Честер, Па.		470.00	625.00
28. Вашингтон, Д. К.		460.00	415.00
29. Скрентон, Па.		442.00	-
30. Піттсбург, Па.		412.00	-
31. Боффало, Н. Й.		365.00	1,357.00
32. Норвіч, Конн.		350.00	-
33. Балтимор, Мд.		310.00	625.00
34. Акрон, Огайо		300.00	-
35. Редінг, Па.		300.00	-

СТОРІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ЗАПОЧАТКОВАНО...

(Закінчення зі стор. 1ої)

кож роботу Видавничого Комітету при УВАН у ЗСА, який займався зредагуванням і підготовою книги до друку і що його очолювали: проф. Олександер Архімович, як голова, і Любов Дражевська, як секретар, і в склад якого входив великий гурт українських, наукових, культурних і громадських діячів.

Авторка й упорядник книги Ольга Петрівна Косач-Кривинюк склала у своїй праці літопис життя і творчости своєї сестри Лесі Українки ,на підставі листів поетки, листів до неї від членів її родини та друзів, різних документів та своїх власних спогадів. Починається книга історією родини Косачів і Драгоманових і в дальшому подані хронологічно листи й матеріяли за роками, починаючи від 1871 до смерти поетки в 1913 році. Завершується книга багатим ілюстраційним розділом з численними рідкісними фотознімками із родинних архівів роду Косачів, як також статтями Ольги Косач-Кривинюк про батька Лесі Українки Петра Антоновича Косача та Петра Одарченка про матір Лесі Українки Ольгу Петрівну Драгоманову-Косач, широко відому під літературним псевдонімом Олена Пчілка та його ж статтею про авторку книги Ольгу Петрівну Косач-Кривинюк. Наприкінці поданий вичерпний індекс імен і назв. Редактором цього видання був проф. Петро Одарченко. Її рукопис підготували до друку Любов Дражевська і Наталія Лівицька-Холодна з постійною допомогою Ізідори Косач-Борисової. Ілюстраційний матеріял підготував Вадим Павловський. Вийшла книга в обкладинці роботи мистця Петра Холодного. Друкувалася книга у друкарні В-ва „Гомін України" в Торонті.

Передавши книгу редакції „Свободи", пані Ізідора Косач-Борисова ділилася своїми спогадами про сестру Лесю Українку і свою матір Олену Пчілку, яка була з 1906 року редактором українського часопису „Рідний Край" у Полтаві і потім у Києві, як також першого на центральних і східніх українських землях журналу для дітей „Молода Україна". При цьому вона порівнювала редакцію „Рідного Краю" Олени Пчілки, що містилася в її ж приватному мешканні, із редакційними приміщеннями „Свободи".

Зустріч кол. Вояків УПА в Ню Йорку

Дня 19-го грудня ц. р. в Українському Народному Домі в Ню Йорку відбулася товариська зустріч всіх кол. Вояків Української Повстанської Армії, що перебувають в Ню Йорку і метрополії та є зорганізовані в рядах Упівських Організаціях. Зустріч була присвячена в пошану Командира. Вечір проведено хор. Романа Шухевича - Тараса Чупринки. Голова Об'єднання кол. Вояків УПА Америки і Канади І. Хома, відкриваючи цей святочний вечір, просив однохвилинною мовчанкою вшанувати сл. п. Командира. Вечер проведено в найбільш дружній атмосфері членів головних управ і членів обох організацій. Зібрані понад 30 друзів по зброї, обмінялися думками про свою минувшину і тепершнє організоване життя. В заключенні ствер джено конечність об'єднання двох упівських організацій в одну комбатанську упівську організацію. Теж винесено постанову — наполегливо працювати в тому відношенні.

Іван Хома.

ЧИ МОЖЛИВІ РЕВОЛЮЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Подруге, навіть при сучасних умовах, якби революційні рухи вибухли в кількох підневільних країнах одночасно, то Москві могло б не вистачити танків, щоб кинути їх водночас у різні пункти, а до того ще існувала б також можливість, що обслуга цих танків відмовилась би стріляти на тих, які хочуть визволення своєї батьківщини. Але при цьому треба, звичайно, зробити те застереження, що такі одночасні революційні вибухи в кількох країнах — дуже тажко перевести. Для цього мали б у таких країнах діяти конспіративні революційні проводи, які домовилися б між собою й діяли спільно. До того ж треба мати на увазі, що масові революційні заворушення вибухають раптово і спонтанно й керувати ними чи їх унапрямлювати згори майже неможливо.

Потретє, революції в поневолених країнах мали б усі шанси на успіх, якби їх попередив революційний вибух в СССР. Це річ ясна. Але чи є дані гадати, що такий революційний вибух в СССР, і то в самому його, так би мовити, серці, себто в Москві, а не десь на периферіях, взагалі можливий, і що раніше чи пізніше до нього прийде? Деякі т. зв. „захалявні" документи, але далеко не всі, твердять, що до такої революції в СССР мусить прийти.

Пишучи цю кореспонденцію з Европи, хочемо згадати про якусь незручність, яка відчувається в тоні західньонімецьких газет, особливо тих, які боронили необхідність підписання польсько-німецького договору. Уряд Брандта твердив, що він хоче замирення не тільки з сучасним польським урядом у Варшаві, але й з польським народом узагалі. Але підписував він договір з тим польським урядом, проти якого повстає і якого не хоче польський народ...

* * *

20-го грудня на засіданні Політбюра ПКП „димісіонували" перший секретар компартії Владислав Гомулка, президент Польщі Маріян Спихальський, партійний ідеолог Зенон Клішко і найближчий співробітник Гомулки в партійно - організаційних справах Ричард Стшелецький. На місце Гомулки прийшов його суперник Едвард Герек. В офіційному урядовому комунікаті сказано, що Гомулка „перебуває в шпиталі". „Поміркований" прем'єр Юзеф Циранкевич залишився на своєму пості. Новий провід наставлений ніби більше „реалістично" і менше „догматично" до життьових потреб населення. — **Ред.**

Ділимося болючою вісткою з Побратимами, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 12-го грудня 1970 року в Денвері відійшов у Вічність на 81-му році життя, наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БРАТ і ШВАГЕР

св. п. Ген.-Хор. Інж. Ліс. ЙОСИП МАНДЗЕНКО

учасник Визвольних Змагань, письменник, громадський діяч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ і ПОХОРОН відбулися дня 15-го грудня 1970 року з Української Православної Церкви Св. Покрови в Денвері на цвинтарі Crown Hills Denver.

В глибокому смуткові:

МАРІЯ — дружина
КОНСТАНТИН — брат з дружиною БОГДАННОЮ

Ділимося зі всіма зацікавленими сумною вісткою, що в середу, 9-го грудня 1970 р., несподівано упокоївся в Бозі на 75-му році життя — пастор Української Пресвітерської Церкви в Ошаві, Онт.

ІВАН ЯЦЕНТІЙ

який був Президентом Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці та членом Постійного Секретаріяту Світового Конгресу Вільних Українців.

ПОХОРОНЕНО Покійного 11-го грудня 1970 р. на Маунт Лавн цвинтарі в Ошаві.

Осиротілій Дружині, Родині, Своякам і Церковній Громаді Покійного, висловлюємо глибоке співчуття. „Я воскресення й життя" — говорить Христос. — „Хто вірує в Мене, — хоч і вмре, буде жити". (Івана 11:25).

ВІЧНАЯ ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Бажаючим скласти пожертви замість квітів у пам'ять Покійного, радиться складати їх на працю Українського Євангельського Об'єднання в ПА, або на Шевченківську Фундацію в Канаді, які були дуже близькі Його серцю, висилаючи їх на адресу: Ukrainian Evangelical Alliance of North America, 22146 Kelly Road, East Detroit, Mich., 48021.

ГОЛОВНА УПРАВА УЄО в ПА

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. ОЛЬГИ БІГАНСЬКОЇ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
В СУБОТУ, 26-го ГРУДНЯ 1970 РОКУ
о годині 9-ій ранку
в Українській Православній Церкві
СВ. СОФІЇ
39 West 22nd Street, Bayonne, N.J.

До участи в молитвах просять приятелі Покійної

КАТЕРИНА і ІВАН ДОВГАНЬ

Замість квітів на могилу нашому Дорогому Пароховi (в Нірнберг, Німеччина), який нас вінчав

св. п. Каноніка о. д-ра ТЕОДОРА БОГАТЮКА

складаємо 20.00 долярів на Український Католицький Університет у Римі.

Родині Покійного складаємо найглибші співчуття.

Родина МИХАЙЛА МАРЧУКА з Чикага

Замість квітів на свіжу могилу

сл. п. ІРИНИ ГНАТІВ

зложили на листу Суспільної Опіки 28-го Відділу СУА в Нюарку, Н. Дж.:

Білозір	$10.00	А. Баранюк	$5.00
В. В. Ковблянські	10.00	І. Кіндрачук	5.00
Н. Бігун	10.00	С. Луків	5.00
В. Н. Гогоші	10.00	А. Псуй	5.00
Орест Гогоша	10.00	О. Муссаковська	5.00
Б. Процюк	10.00	С. Андрущків	5.00
С. І. Карапінки	10.00	Е. Онишкевич	5.00
Л. Б. Гуралечки	10.00	Я. Олесницька	4.00
Т. Богданська	10.00	Д. Стасюк	3.00
П. Кучкуда	10.00	Р. Білоус	3.00
А. Настюк	10.00	О. Бемко	3.00
Ю. Карапінка	10.00	М. Герус	3.00
Л. Назарук	5.00	Е. Леськів	2.00
О. Бодляк	5.00	К. Боднар	2.00
О. Цар	5.00		
Ф. Дорошенко	5.00	М. Мосора	2.00

Замість квітів на могилу

св. п. ІННИ МІЯКОВСЬКОЇ

склали пожертву у Фонд Д. Дорошенка для допомоги українським ученим при УВАН у США: пані Оксана Ашер 10.00 дол.; по 5.00 дол. пані: Олена Василева, Ольга Гудзовська, Ніна Драй-Хмара, Татіяна Іваніевська, Зіна Мацик.

Замість квітів на могилу сл. п. проф. протопресвітера

о. ІГОРЯ ГУБАРЖЕВСЬКОГО

зложили пожертву в сумі 50.00 долярів на Українську Вільну Академію Наук у США. члени Гуртка Книголюбів у Сільвер Спрінг, пані: Т. Бень, Л. Варварів, О. Лев, Г. Максимюк, О. Масник, О. Матула, У. Сось, Г. Степаненко, Л. Яросевич.

Замість квітів на свіжу могилу Дорогих Вуйків

сл. п. ОЛЬГИ і СТАНИСЛАВА РУБЧАКІВ

складаємо 40.00 долярів на цілі НТШ

Ярослава РУБЧАК-БАРНИЧЕВА
Д-р Роман і Надія (з Рубчаків) ГУРИ
Богдана і д-р Зенон КАРАТНИЦЬКІ
Зенон і Квітослава ГУРИ

Рочестер, Н. Й. відзначає День Помісности УКЦеркви

Дня 6-го грудня, ц. р., над Рочестером лютувала буря. Летовище та дороги позамикано. Навіть, прелеґент на нашу Академію мусів приземлитися в Торонті і щойно по 5-ти годинах їздив автобусом добився до Рочестеру. Але навіть буря не перешкодила відбуттю нашого Свята. Миряни дали доказ, що вони розуміють теперішне положення УКЦеркви — Академію відкрив о. Степан Городецький. Він своєю промовою зворушив всіх до глибини. Його промова могла б бути приміром для загалу нашого священства, як ставитися до акції творення патріярхату. Мужеський хор „Сурма" та мішаний хор церкви Богоявлення Господнього, під керівництвом професора Євгена Пасіки, виконав ряд релігійних пісень. З головною промовою виступив містоголова Товариства за Патріярхальний Устрій УКЦеркви інж. Степан Процик, який дав присутнім докладний образ сучасного положення нашої Церкви в світі. Деклямації О. Балко (СУМА) і Ю. Біловуса (Пласт) присутні нагородили бурхливими оплесками. Несподіванкою був виступ струнної оркестри дітей „Юні Кобзарі" під кер. п. В. Корнила. Резолюції відчитав д-р Д. Капітан. Піснею „Боже Великий" закінчено цю небуденну врочистість. Сцену оформила знана в мистецькому світі пані Оксана Лукасевич-Полон.

За Комітет
Голова: М. Єйна
Секретар: М. Лонкевич

Концерт на допомогу українським ученим

Чудовий концерт відбувся 6-го грудня 1970 р. в УВАН у ЗСА. Його урядив Фонд ім. Дорошенка для допомоги українським ученим. У вступному слові голова Фонду, проф. Н. Осадча-Яната сказала, що концерт організувала п. Алла Кіпа, музичний провідник концерту — проф. Євген Крахно. Проф. Осадча-Яната з вдячністю відзначила, що артисти виступають безплатно, увесь прибуток піде на грошеві подарунки до різдвяних свят потребуючим українським ученим та їх родинам, здебільшого людям поважного віку.

Артистка Христина Ступників, меццо-сопрано, співала арії з опер та українські пісні. Видно, що молода співачка пройшла дуже гарну вокальну школу. Їй дуже удалась „Аве Марія" Баха-Гуно. Чи не найбільше оплесків дістали українські пісні.

Артист Антін Юрків, тенор, виконував арії з опер і українські романси. Великий успіх мала арія Каварадосі з опери „Тоска".

Ірина Твардовська виконала на роялі твори Шопена і Рахманінова.

В другій частині концерту артисти Т. Маковська, К. Таранова, Х. Ступників і А. Юрків показали своє мистецтво в дуетах і тріо. Був виконаний уривок з опери Сен-Санса „Самсон і Даліла", „Арґо" Монтеверді і кілька українських пісень та романсів. Усім співакам акомпаньював проф. Є. Крахно.

Шкода, що не було фахового музичного критика, що дав би належну оцінку.

Л. Д.

Українське вечірнє слово в Твин Сити

Міннеаполіс. Можна б подумати, що це новий часопис появляється? Ні! Це місцеве Т-во пробує оживити низову клітину. За ініціятивою п. А. Семенюка — голови відбувся перший інформаційний вечір при допомозі звукозапису під назвою українське вечірнє слово.

В програмі вечора: А. Семенюк Вісті з ДЦ УНР, вісті з України. Ген. Филонович: Чи можлива нова війна? О. Соловей: Обличчя по стіні і д-р М. Міщенко: Сучасний аспект у вивченні старости.

Відкриває вечірку Семенюк і „дає" голос А. Семенюкові із звукозаписувача. Машинка крутить тасьмою, голос добрий, добра дикція, тема опрацьована. Те саме із доповіддю і з п. генералом. Машинка говорить про можливий конфлікт між Китаєм а Радянським Союзом. Пані Соловей виїхала до Мехіка, звукозаписувач знаменито виконав свою працю. Так саме і з словом д-ра Мищенка. Вив'язалася жива дискусія. Ініціятиву одобрено. У випадку навіть неприсутности доповідача, звукозаписувач виконає усе бездоганно.

Василь Пікуляк

Рідна мова там і тут

Дня, 29-го листопада відділ „Самопомочі" в Сиракюзах відновив свою культ-освітню працю. Розпочали її доповіддю д-ра Михайла Логази на тему: „Рідна мова там і тут".

Доповідь була надзвичайно цікава. Д-р Логаза зумів тримати слухачів у великій напрузі півторигодини, бо побудував свою доповідь не за шабльоном і заторкнув найболючішу, актуальну проблему.

Найперше, д-р Логаза зупинився на значенні рідної мови для кожного народу. Потім зупинився на темі живучости нашої мови і питанню рідної мови в сучасній Україні. Представив тих людей, які не дбають про свій затишок, а голосно протестують і стають в обороні рідного слова. Вони: В. Мороз, Дзюба, Караванський, Чорновіл і ін. Для багатьох нас було несподіванкою почути, з якою симпатією до української мови висловлювався росіянин, письменник Анатолій Кузнецов (хоч знаємо, що А. Кузнецов у своїй книжці „Бабин яр" заявляє, що він наполовину українець і знаменито говорить по-українськи). Він високо ставить українську мову, її мелодійність і її красу...

Було ніяково, навіть соромно, слухати, як наша мова трактована тут на свободі і в якому стані наші школи українознавства. Яке недбале й байдуже ставлення більшости батьків до тих шкіл і до мови своїх дітей. Слухати про те, що наші церкви (мова йде, в основному, про гр. катол. церкву) часто-густо незаконно впроваджують англійську мову. І з цього приводу д-р Логаза навів знаменні слова митрополита Іларіона, кир М. Германюка, сенатора П. Юзика та інших духовних і світських достойників, яким не байдужий занепад нашої мови.

В заключних слова д-р Логаза проаналізував дві сфери мовної асиміляції: примусової в Україні і добровільної тут на Заході.

І, нарешті, подав напрямні якнайдовшого збереження мови серед нашої спільноти, наводячи 12 заповідей старих еміґрантів. Ті заповіді були проголошені 50 років тому, але які вони актуальні сьогодні!

Після доповіді д-р Логаза відповідав на питання. Питання давала й наша молодь, студенти, яких було на залі коло десятка. Четверо з них: Люда Кравченко, Мира Рубич, Ляля Войтович та Оксана Сеник ілюстрували доповідь читанням поезій, присвячених українській мові, наших визначних поетів. По-мистецькому також читали поезії: Фалина Войтович, Валя Гурська, Надія Сеник.

Присутніх було коло 60-ти осіб. Багатьом хотілося висказати свою думку, вислухавши доповідь, але з-за браку часу говорили лише панове: мґр. І. Городецький, д-р І. Гвозда, п. Михайло Середович, мґр. М. Ткач та студент Андрій Білик. Останній підійшов до проблеми конкретно й підніс питання про створення курсів української мови для студіюючої молоді при школі українознавства, бо при університеті високі оплати. Але наш голова УКК, д-р Богатюк запевнив п. А. Білика, що громада доможе окремим студентам заплатити за такий курс в університеті, а д-р Логаза відразу зголосився, що він сам заплатить за одного студента за курс української мови при університеті.

Предсідник М. Середович, вміло координував виступи, а потім подякував д-рові Логазі за цікаву доповідь, паням і паннам за читання.

Ще довго у пізній вечір тривали дискусії.

Н. Сеник

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З Югославії дякують за українські дитячі книжки

Ню Йорк. — До представництва Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, на руки керівника відділу „Серце і Книжка" п-і Катрі Червоняк в ЗСА надходять листи-подяки з різних країн за надіслані дитячі книжки-подарунки з рамени ОПЛДМ. Такі посилки-подарунки можливі завдяки пожертвам громади на Фонд „Серце і Книжка" при ОПЛДМ. Тут подаємо з малими скороченнями передрук одного з листів із Югославії, не змінюючи правопису:

Слава Ісусу Христу!

Шановні Пані!

Задумайте собі: Один молодий священик на імя (пропускаємо) трудиться межи своїми краянами в діяспорі. Бажати за свій нарід зробити багато, а можливостей мало, річ складна, та годі в таких обставинах осягнути задумане. Стараюсь використати всі можливі засоби для науки українознавства. Дітвора сходиться коло мене не тільки на науку Божу, але рівночасно на науку українознавства: навчаються української мови, читати й писати, слухають та вивчають наші пісні, читають книжки та газети, яких я маю ледве що. Ваша посилка книжок збагатила спільну бібліотеку прикрасними книжочками.

Бажаю спімнути, що в мене книги не стоять як звичайно по бібліотеках, але кожна окремо лежить на пульті, щоб її було цілу видно, а на вжиток всім що сходяться Існує і позичка книжок. Не вірю, що собі можете задумати радість нас присутніх, коли прибув пакунок нових книжок. Поодинокі би їх розглядали безнастанно, але мусить бути порядок: читання, писання, спів, наука Божа, пісні народні та церковні тощо. Всі цікавляться: звідки книжки? Тому ми бажали б довідатися дещо про Вас. За тепер стільки можемо просити. Певно що кожна книжка придасться нам а також і газети чи який часопис, хоч старий.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

„ТРИЗУБ" — „ҐОТЧЕ" 1:0

Минулої неділі „Тризуб" розіграв свої останні в цьому сезоні ліґові змагання проти сильної нюйоркської дружини та здобув дві точки вислідом 1:0 з добре виконаного Деліоном карного копу ще у першій півгрі. Зимно, сильний вітер та ще й у другій півгрі сніг не сприяли гарній грі, але змагуни старалися побороти і противника і природу та вирішити змагання у свою користь. Щасливіший був цим разом „Тризуб", хоча зовсім заслужено, бо мав впродовж цілої першої півгри тереновy перевагу, а рівнож у другій півгрі часто гостив під воротами противника і тільки завдяки добрій грі воротаря гостей Тарнавського (колишнього змагуна „Тризуба") не здобув більше воріт. Ще була одна причина низького ворітнього стану, а саме, що керівник і мотор нападу „Тризуба" Гортон не прибув на змагання; рівнож бракувало Вернера, котрого одначе з успіхом заступив новий набуток з місцевого коледжу Людвік.

М. С.

ТАРЗАН, Ч. 6484. Тарзан хо че дати бонґам кращу землю

Бонґи, хоч якими вони є, можуть вбити батузів, але це мене не розсердить, Тарзане. Я є за медсестру Наомі — і не люблю батузів.

Я дискутував свій плян з вождем Меду, сотнику Дикий Коте. Його гостинність не означає, що йому подобається ароганція батузів. Він уважає, що війна між бонґами й батузами певна, хібащо я покажу бонґам кращий шлях, як дістати край, що його вони потребують.

Ми пішлемо вождеві бонґів сильний лік — у дарунку, з тобою, Тарзане. Будь обережним! Ви надто добрі люди, щоб згинути — від крісів або списів.